GODZIENNA

Nr 166. ROK 1832. PONIEDZIAŁEK 25 CZERWCA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 po południu: w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna........złp. 12.
Miesięczna....... „ 5.
Ner pojedynczy...gr: 10.
Za donie: od wiér: g. 15.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzien godzina	Barometr na 0° q.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
7	27 4. 987	† 14.4	† 6 2	Połud. zachodni słaby	Pochmurno	
24 12	„ 4. 741	19.4	9.0	Zachodni średni	„ „	
3	„ 4. 412	19.0	9.0	„ „	„ „	
9	„ 4. 326	† 14.2	† 7.2	„ „	„ „	Deszcz.

Prenumerata na Gazetę Codzienną Krakowską kończy się z dniem ostatnim bieżącego miesiąca Czerwca. Osoby życzące sobie nadal prenumerować, raczą się wcześniey zgłosić.— Prenumerata kwartalna kosztuje Złp. 12. miesięczna Złp. 5. —

Część Nieurzędowa.

FRANCYA

Paryż 7 Czerwca.

Cztery departamenta ogłoszone w stanie oblężenia, liczą 1,526,850 mieszkańców, i opłacają 9,350,000 fr. podatków gruntownych.

Xiążę Orleanu d. 31 z. m. obeyrzawszy w mieście Vienne gwardyą narodową, która przed nim wystąpiła, puścił się w dalszą podróż do Annonay, gdzie miał zanocować.

Marszałek Gerard znayduje się w stolicy, lecz zapewniają, iż niezadługo do armii północney uda się.

Xiądz Remusat, członek *Akademii napisów* i konserwator manuskryptów orientalnych w królewskiey bibliotece, w 64 roku życia zszedł z tego świata.

Monitor obeymuje obszerne instrukcye wydane przez ministra woyny do jenerałów, względem zachowania się i srodków które przedsiębrać winni w departamentach, ogłoszonych *w stanie oblężenia.* Minister sprawiedliwości, marynarki, równie jak i spraw wewnętrznych, wydali takze podobne instrukcye do wszystkich władz będących pod ich zarządem.

Minister marynarki do strzeżenia brzegów atlantyckiego oceanu, przeznaczł brygi: *Endymion*, *Capricieuse* i *Lynx;* brygi kanonierskie: *Champenoise Lilloise*, i dwanaście innych statków, pomiędzy któremi znayduje się jeden parowy.

Linijowy okręt *Suffren*, który przybył do Tulonu, przywiozł wiadomości z Oran sięgające aż do 19 maja r. b. Załoga miasta tego za przybyciem z Ankony batalionu 66 pułku deszła do 4500 ludzi.

Zapewniają, że między Alpami a Pyrenеami, dwa obozy rozbite będą.

Postanowienie królewskie z d. 3 b. m. ogłasza 4 departamenta Maine et Loire, Vendée, niższey Loiry i Deux Sevres, za będące w stanie oblężenia. Rapport ministra spraw wewnętrznych do Króla Jmci, obeymujący propozycyą tego nadzwyczaynego środka, jest

osnowy następujący:—»Nayjaśnieyszy Panie! Od czasu, jak W. K. Mość wydałeś rozkaz ogłoszenia obwodów Laval, Vitre i Chateaugontier za będące w stanie oblężenia, dowiedział się rząd o nowey okoliczności, to jest o pobycie xiężny Berry w zachodnich departamentach. Lubo to już jest zaspokajającém, iż xieżna Berry, mimo prawa z d. 10 kwietnia r. b., przybywszy na terrytorium francuzkie, w Wandei, równie jak przed Marsylią była tylko świadkiem niepomyślnego skutku intryg przedsięwziętych dla wzniecenia woyny domowey, jednakże, samo przybranie tytułu rejentki, pomoc byłego marszałka Bourmont, który w imieniu jey wydaje rozkazy do przywodców Szuanów mianowanych dowódcami korpusów, odezwy jego i korrespondencye, są tego rodzaju, iż wkładają powinność na rząd chwycenia się szczególnych środków, aby tém pewniey uskutecznić aresztowanie xiężny Berry, Pana Bourmont i ich stronników. Xiężna powinna wszędzie znaydować władzę konstytucyiną, opatrzoną w środki właściwe do zniweczenia jey planów. Cztery departamenta tworzą przestrzeń, w którey xiężna Berry od czasu przybycia swego do Wandei, zdaje się chcieć znaydować. Tam powinna bydź aresztowaną. Aby więc z większą czynnością można się zaymować potrzebném śledztwem, i nadać większą dzielność środkom użyć się mającym, potrzeba owe cztery departamenta oglosić za będące w stanie oblężenia. Postanowiwszy uczynić W. K. M. stósowny wniosek, nietailiśmy tego przed sobą, iż ważnem jest użycie tego środka, ograniczyć jedynie do czynów wypływających z szczególnego położenia tych okolic, aby zwyczayny tryb rzeczy, niedoznał przerwy we wszystkiém tem, co nie ma prostego związku ze spiskiem kontrrewolucyjnym, wzniecaniem powstania, szuaneryą, i aresztowaniem xiężny Berry. W tey myśli będą także wydane instrukcye jeneralnym prokuratorom, jenerałom-porucznikom i prefektom. Jakoż przedewszystkiem wypada prędko zapobiedz bezprawiom, przyspieszyć rozbrojenie i dać przykład wrażenie sprawujący. Tym celem jenerałowie dowodzący mają bydź upoważnieni do wydania postanowień, nie będąc związani teraźnieyszemi formalnościami zbyt dlugiemi dla nadzwyczaynego stanu rzeczy. Z resztą zaś, w tych czterech departamentach władze sądowe i administracyjne mają postępować zwykłym trybem pod względem tego, co nie ma żadney styczności z zamieszkami, zostawując władzy woyskowey wszelkie rozporządzenia, jakie do niey należą w stanie oblężenia, dla osiągnienia wskazanego celu przytłumienia politycznych rozterków. Instrukcye, które ministrowie W. K. Mości wydadzą w tey mierze, będą jasne, dokładne i zgodne. Środek ten krótko potrwa; ustanie z dniem kiedy obecność xiężney Berry nie będzie wzniecać poruszenia w owych okolicach. Jestem i t. d.»

ANGLIA

LONDYN 7 Czerwca.

Posłowie francuzki, pruski, i austryacki, mieli w zeszłą sobotę naradę z lordem Palmerston w wydziale spraw zagranicznych.

Na sessyi izby wyższey dnia 4 b. m. lord Bexley podał petycyą, podpisaną przez 14 parów, 20 członków izby niższey, kilku biskupów i blisko 4000 innych szanownych obywateli, przeciw nowemu systemowi szkół publicznych w Irlandyi. Hrabia Wicklew zapytał się, czyli rząd nie zmienił swego dawnieyszego planu w tey mierze? i czyli w każdey szkole ma bydź klassa nauki biblii? Jeśli tak jest, w tym razie zarzuty jego przeciw bilowi nie byłyby bardzo mocne. Lord Melbourne odpowiedział, iż rząd myśli uczynić nie jakie odmiany wowym systemie szkół publicznych; margrabia Landsdowne dodał, i mimo tego nie nastąpi znaczna odmiana planu. Xiąże Buckingham zapytał się, co właściwie ma bydź z dziesięcinami irlandzkiemi? Wyznaczono dwa wydziały, lecz nic stanowczego nie uczyniono, a złe rozpościera się coraz bardziey. Teraz duchowny w Irlandyi nie ma dochodu i sposobu utrzymania życia. Lord Melbourne odpowiedział, iż wydział wkrótce zapewne zda sprawę w tey mierze. Po podaniu wielu innych petycyi, tyczących się szczególniey Irlandyi, hrabia Grey wniósł, aby *bil reformy trzeci raz przeczytano.* Hrabia Winchelsea ubolewał, iż doczekał się dnia, w którym oyczyzna z wysokości swojey spada na dół. Oświadczył, iż dzisieyszy wieczór skończy pierwszy akt nieszczęsney i krwawey trajedyi, a ci, którzy ostatni akt jey przeżyją, będą mogli opowiadać o upadku monarchii. Konstytucya, pod którą kray przyszedł do szczytu pomyślności, staje się teraz ofiarą ambicyi kilku osób. — Konstytucya ta

postawiła kray w możności oparcia się duchowi rewolucyi i wiarołomstwa, pochodzącemu z Francyi, który teraz zaczyna się już i tu pokazywać; konstytucya ta postawiła dostoynego xięcia teraz tu nieobecnego, w możności zatknięcia chorągwi angielskiey na wałach Paryża, i oswobodzenia Francyi do tyrana, który naówczas władał losami Europy. Cóżby on dziś powiedział, widząc tę konstytucyą obaloną? Gdy zacny hrabia (Grey) obeymował ster rządu, on (hrabia Winchelsea) ofiarował mu swoją pomoc; pokładał bowiem naywiększą ufność w jego talentach i przywiązaniu do instytucyi krajowych. Niestety! zawiódł się. Zacny hr. sprzyjał *indirecte* rozpościeraniu się buntowniczych i rewolucyjnych nauk i czynności, nie czyniąc żadnego kroku do ich przytłumienia. Nigdy kray nie doznał tylu nieszczęsnych przygód, jak za teraźnieyszego ministerstwa. Odstąpiono od zasady nieinterwencyi, lubo teraźnieyszy monarcha, trzymający berło portugalskie, ma równie dobre prawo bydź obranym na tę dostoyność, jak teraźnieyszy król francuzki. Kończąc głos swóy, oświadczył mówca: — »Reforma jest tylko maską dla wprowadzenia demokratycznego kształtu rządu w Anglii.» — Gdy potem kilku członków żądało zamknięcia dyskussyi, hr. Harrowby zapytał się czyli izbę wyższą Wielkiey Brytanii chcą zamienić w dywan Sułtana lub w zgromadzenie niemych? Następnie oświadczył: — »Słyszany dopiero głos godzien jest odpowiedzi. Ja sam, który od czasu, jak rzeczy wzięły taki obrot, miałem naywiększy wstręt do odezwania się tu, nie mogę jednak przewieść na sobie, abym jeszcze raz w tey stanowczey chwili nie oświadczył całego mego zdania względem bilu.» Wystawił potem dawnieyszy swóy plan odmian bilu, i usiłował okazać, iż teraźnieyszy kształt jego nie zgadza się nawet z obietnicą zacnego hrabiego Grey, który powiedział, iż rzeczony bil ma w wydziale izby uledz kilku potrzebnym odmianom. Nie zazdrościł atoli zwycięztwa zacnemu hrabiemu, równie jak środków, któremi to zwycięztwo otrzymał: — »Ministrowie (rzekł) zdeptali koronę i izbę wyższą; lecz razem utworzyli potęgę, która z czasem ich samych zdepce. W podeszłym wieku naszym, ledwo można się spodziewać, abyśmy, ja i zacny hr., doczekali skutków tego środka. Jeźli jednak mamy i nadal żyć pod wolnym rządem, niesłużąc za niewolników despotyzmowi politycznych towarzystw, powinniśmy wkrótce coś skutecznego uczynić; inaczey nietylko wszelkiey inney administracyi, lecz nawet samemu zacnemu hrabiemu trudno byłoby rządzić tym krajem.» — Nakoniec wynurzył mówca nadzieję, iż zdrowy rozsądek ludu angielskiego będzie umiał złagodzić złe, jakie wynika z bilu reformy, — zupełnie go zaś odwrócić niepodobna; bo chociaż są niektóre mocne żołądki, mogące zamienić truciznę w posilny pokarm, trucizna ta jednak niepowinna bydź zażywana w zbyteczney ilości, jak się tu dzieje. — Hrabia Grey odpowiedział, iż gotów jest bronić się przeciw wszelkim zarzutom, przekonany, iż postępowanie jego pochwali nietylko współczesność, lecz kiedyś i potomność, do którey się przeszły mówca odwołał. Żaden złośliwy zamiar, żadna nieograniczona ambicya, żadna niegodziwa pobudka, nie będą mu przypisywane w postępowaniu, za które całą odpowiedzialność chętnie przyimuje. Bil reformy był już tylokrotnie i ze wszystkich stron w parlamencie rozważany, iż ledwo jeszcze potrzebuje obrony. Wystawił potem hr. Grey całe swoje postępowanie od chwili weyścia swego do ministerstwa, aż do teraźnieyszego czasu. Między innemi rzekł: — »Prawo mianowania parów nie jest nowem; szło tylko o to czyli okoliczności wymagają użycia tego prawa. Lecz teraz pytam się, czyli rozsądny człowiek, a zwłaszcza taki, któremu dobro i bezpieczeństwo kraju poruczono, powinien czekać póty, póki niebezpieczeństwo, nie nadeydzie? Skoro postrzega niebezpieczeństwo, nie jestże obowiązkiem przezornego, mądrego i wiernego sługi korony, przedsiębrać wcześnie środki dla odwrócenia jego? Ministrowie, którzy widzieli niebezpieczeństwo pochodzące z odrzucenia bilu, którzy musieli patrzeć na złe, już istnące a przez zwłokę codzień się wzmagające, nie mieli innego wyboru, jak prosić o uwolnienie od urzędu. Przez kreskowanie w tey izbie odjęto ministrom kierowanie bilem, i środek ten, z którym oświadczyłem, iż chcę utrzymać się lub upaść, był bliskim pokaleczenia. Czyliżby mogli ministrowie spokoynie patrzeć na codzienną porażkę zasady swojey? Pytam się, jak krok, który następnie uczyniłem, można tak wystawiać, jakobym koronę deptał? Czyliż powinienem był wiedzieć, iż ci, którzy o mnie i kollegach moich powiedzieli, że jesteśmy niezdatnemi do urzędów, sami nie będą mogli utworzyć nowey administracyi? Kiedy skutek powszechney opinii był taki, iż wprawdzie poczytali sobie za powinność wspierać monarchę swego, którego ministerium opuściło, a jednak niepod-

jęli się administracyi; zdaje mi się, iż wcale nie mają prawa oskarżać ministrów o to, iż zrzekli się urzędów, których nie chcieli piastować w sprzeczności z swojemi zasadami i przeciw opinii publiczney.» — Po mowie ministra, zabrał jeszcze głos lord Wharncliffe. Nastąpiło kreskowanie, i 106 kresek było za trzeciem czytaniem, a 22 przeciw; większość zatem 84 kresek. Wielu lordów brało hr. Grey za rękę, winszując mu szczęśliwego przeyścia bilu; lecz żadnego innego ukontentowania nieokazano.

Lord kanclerz oddalił się wczoray z izby wyższey około godziny 11 wieczorem, a przecież mimo wszelkich usiłowań policyi, zebrało się o tym czasie mnóstwo ludu przed weyściem do wspomnionej izby, i gdy lord kanclerz wsiadał do pojazdu, lud chciał koniecznie wyprządz konie, i ciągnąć pojazd w tryumfie. Niedopuszczono tego jednak, i lord kanclez pojechał tylko wśród hucznych okrzyków radosnych.

Czynią tu wielkie przysposobienia do powitania Króla Jmci, gdy będzie jechał do parlamentu dla dania sankcyi bilowi reformy. Słychać, i między zamkiem i Horre-Guards ma bydź wystawionych sześć bram tryumfalnych, a przy każdey grać będzie muzyka. Po drodze ma bydź zatkniętych tyle chorągwi, ile artykułów bil obeymuje, a naprzeciw weyścia do izby wyższey, będzie zawieszona chorągiew czerwoną jedwabna z wstępem bilu złotemi głoskami. — Wyznaczono osobną kommissyą do urządzenia tych uroczystości.

—*****—

GRECYA.

Dostrzegacz Austryacki umieścił następujący list z Korfu pod dniem 22 maja: — »Wiadomości odbierane z Grecyi niemogą jeszcze uchylić powszechney obawy nowego krytycznego jey stanu. Kommissya rządząca ustanowiona po oddaleniu się hr. Capodistrias, urzęduje wprawdzie w Nauplia, i członków kongressu narodowego zwołano do Argos; lecz czyli to zgromadzenie odprawiać się będzie? kiedy trudno, aby reprezentanci z Grecyi zachodniey, nie sprzyjający po większey części teraźnieyszemu rządowi, usłuchali tego wezwania, i jak długo rząd ten potrwa? są to dwa zapytania, na które nie można odpowiedzieć dogodnie dla stronnictwa teraz przemagającego. Gazeta tuteysza z d. 12 b. m. obeymuje list z Grecyi, donoszący o teraźnieyszych stosunków tego kraju i wzmiankowaney kommissyi rządzącey, co następuje; — »Stan nasz zdaje się polepszać po ostatnich krytycznych wypadkach, które tyle złego na kray ściągnęły. Nowy rząd usiluje puścić w niepamięć wszystko, co się stało, i ile możności zjednoczyć naród; lecz z powodu zupełnego braku pieniędzy w kassach publicznych, doznaje wielkich trudności, nie mogąc wcale zapłacić woysku żądanego zaległego żołdu. Gazeta tuteysza, która dawniey wychodziła pod tytułem Gazeta *Powszechna*, ma teraz tytuł Gazeta *Narodowa*. Pierwszy jey numer wyszedł dnia 18 (30) kwietnia, i obeymuje następujące mianowania: Shristidi sekretarzem stanu, Trikupi sekretarzem spraw zagranicznych, Bulgari sekretarzem potęgi morskiey, Zografo sekretarzem woyny, Maurocordato sekretarzem przychodów i skarbu. Ustanowiono także radę skarbową, złożoną z Panów Xeno, Kladi i Vlassi. Na gubernatora Nauplii i Argos przeznaczony został Pan Papałexopulo. Kommissya rządząca składa się z Panów Kondurioti, Ipsilanti, Zaimi, Koletti, Metaxa i Plaputa; aktem z d. 14 (26) kwietnia ogłosiła organizacyą swoją. Dostoyność prezesa odmienia się co miesiąc między członkami tey kommissyi; prezes rozpoczyna i kończy jey posiedzenia; może oraz zwołać ją nadzwyczaynie. Kommissya odbywa codziennie dwa posiedzenia; na drugiem znayduje się także rada sekretarzy stanu. Zaraz po swojem utworzeniu wydała kommissya rządząca następującą odezwę — »Numer 1. Kray Grecki. Kommissya rządząca ogłasza: Grecy! Kommissya rządząca czuje, jak wielkim jest ciężar, który na siebie przyymuje. Obecny stan rzeczy, powinności obywatela względem oyczyzny swojey, zdrowy rozsądek narodu i ufność, jaką pokładamy w skuteczney pomocy rezydentów dostoynych mocarstw sprzymierzonych, skłaniają nas do weyścia w ten trudny zawód. Kommissya rządzić będzie krajem łagodnie i bezstronnie według praw istniejących, mając przytem święty cel, aby szanując prawa obywateli, przywróciła pokóy i jedność w narodzie. Zniknęły przyczyny, które Greków utrzymywać mogły w niepewności. Xiążę przeznaczony do panowania w Grecyi, którego przybycia w pośród nas z naywiększem upragnieniem oczekujemy, zapewni nieochybnie narodowi pokóy i spokoyność. Zgromadzenie narodowe, które kommissya rządząca zwołać postanowiła, wolne od wszelkiego wpływu, ułoży niewzruszone zasady rozumnego i zastosowanego do czasu prawodawstwa. Grecy! zupełne zapomnienie przeszłości, posłuszeństwo rządowi i wdzięczność dostoynym sprzymierzonym mocarstwom, są to jedyne środki, któremi kommissya rządząca łatwiey i prędzey będzie mogła odpowiedzieć życzeniom i oczekiwaniom waszym. Tym tylko sposobem będzie Grecya w stanie zająć między ucywilizowanemi narodami stopień, na jaki sławnemi swemi usiłowaniami i długiem poświęceniem się zasługuje. — Właściwe władze administracyine starać się będą dokładniey objaśnić mieszkańcom swojey juryzdykcyi życzliwe chęci kommissyi rządzącey, a sprawując swoje urzędowanie dawać im przykład umiarkowania i sumienney bezstronności W Nauplia dnia 7 (19) kwietnia 1832. Kommissya rządząca *G. Kondurioti*, *D. Ipsilanti*, *A. Zaimi*, *G. Koletti*, *A. Metaxa*, *D. Plaputa*, Sekretarz stanu: *D. Christidi.*»